

Piezīmes un atsaucis Natura 2000 teritorijas līmeņa aizsardzības mērķa (CO) noteikšanai: datu izvēle un eksperta pieņēmumi

Sugas kods:	6216
Suga:	<i>Hamatocaulis vernicosus</i>
Natura 2000 teritorijas kods:	LV0600300
Natura 2000 teritorijas nosaukums:	Augšzeme
Eksperts(i):	Linda Uzule
Darbs pabeigts:	8.12.2022.
Vispārējās piezīmes:	<p>Spīdīgā āķīte <i>Hamatocaulis vernicosus</i> (Mitt.) Hedenäs (syn. <i>Drepanocladus vernicosus</i> (Mitt.) Warnst.) ir subkosmopolītiska, plaši izplatīta sūnu suga abās Zemes puslodēs aukstajos un mērenajos apgabalos – Eiropā, Grenlandē, Sibīrijā, Ķīnā, Japānā un Ziemeļamerikā, kā arī kalnos – Himalajos, Āfrikas austrumos un dienvidos, Centrālamerikā un Dienvidamerikā. Eiropā suga sastopama ziemeļu, rietumu un centrālajā daļā, galvenokārt mežu zonā un mežastepē; samērā bieža tā ir ziemeļu apgabalos, bet centrālajā daļā reta un sarūkoša suga nosusināšanas, kūdras ieguves un zemes lietojuma maiņas dēļ. Aug gan karbonātiskās augtenēs, gan vietās ar samērā zemu pH minerotrofos purvos un purvainās pļavās, pārplūstošās vietās (Bambe u.c., 2022).</p> <p>Latvijā literatūrā spīdīgā āķīte atzīmēta kā mezotrofs higrofits, kas bieži sastopams ar karbonātiem nabadzīgos zāļu purvos, mitrās pļavās, avotainos purvos, periodiski pārplūstošās vietās ezeru krastos. Sugai bez tipiskās formas f. <i>vernicosus</i> vēl nodala f. <i>inundatus</i>, f. <i>gracilescens</i> un f. <i>Major</i> (Bambe u.c., 2022).</p>

Lauks	Paskaidrojums
CV_USE	<p>33,83</p> <p>Aprēķinos izmantoti dati no 2015. g. sugas uzskaites, kas veikta AAA “Augšzeme” dabas aizsardzības plāna izstrādes ietvaros, kā arī dati no 2009. g. uzskaites pie Vasara ezera. 2015. g. sugas uzskaitē populācijas minimālais vērtējums bija 27,7 m², bet maksimālais – 30 m². 2009.g. uzskaitē pie Vasara ezera suga konstatēta 5 m² lielā platībā. Līdz ar to populācijas minimālais lielums ir 32,7 m², bet maksimālais – 35 m². 2021. g. monitoringā sugas izpēte tika veikta tikai pie Bardinska ezera, tādēļ 2021.g. dati nav uzskatāmi par reprezentabliem. Starp populācijas minimālo un maksimālo vērtējumu rēķināts vidējais ģeometriskais (funkcija “GEOMEAN”).</p> <p>Spīdīgā āķīte AAA „Augšzeme” zināma astoņu ezeru piekrastes pārejas purvos. 2015. gadā šī suga tika atrasta Bardinska, Gatenes, Matīšu, Mazā</p>

Lauks	Paskaidrojums																								
	<p>Skujines, Mičūnu, Ružu, Skujines ezera krastā, bet 2009. gadā – Vasara ezera krastā, kur veido noturīgas populācijas (SIA Estonian..., 2016).</p> <p>Spīdīgā āķīte 2015. gadā dabas aizsardzības plāna izstrādes laikā uzskaitīta aptuveni 40 vietās – pie Mazā Skujines ezera populācijas minimālais vērtējums ir 0,17 m², bet maksimālais – 0,25 m²; pie Mičūnu ezera populācijas vērtējums ir 3,31 m²; pie Bardinska ezera populācijas vērtējums ir 5,5 m², pie Gatenes ezera populācijas vērtējums ir 18,31 m², pie Ružu ezera populācijas vērtējums ir 0,2 m², pie Matīšu ezera populācijas vērtējums ir 0,3 m² un pie Skujines ezera – 2,13 m² (SIA Estonian..., 2016). 2009. g. izpētē pie Vasara ezera suga konstatēta 5 m² lielā platībā (Suško pers. kom., 2022).</p> <p>2021. gadā sugas izpēti AAA “Augšzeme” projekta “Projektā “Dabas skaitīšana” konstatēto Biotopu direktīvas II un IV pielikuma vaskulāro augu un sūnu sugu atradņu inventarizācija un monitorings” ietvaros veicis U. Suško. Suga monitorēta tikai pie Bardinska ezera, kur populācijas minimālais vērtējums ir 2,77 m², bet maksimālais – 3,0 m² (Latvijas Dabas..., 2021).</p>																								
Unit_CV	<p>Kvadrātmetri</p> <p>Pamatojoties uz “Augu monitoringa metodiku Natura 2000 teritorijās un ārpus tām”, sūnu, ķērpju un lielākoties arī ūdensaugu gadījumā populācijas lielumu novērtē m² (Baroniņa, 2014; DAP, 2017; DAP, 2022).</p>																								
Habitat	Annex I vairāki																								
Annex I	<p>7140 un 9080*</p> <p>AAA “Augšzeme” teritorijā spīdīgā āķīte sastopama ES aizsargājamā biotopā 7140 <i>Pārejas purvi un slīkšņas</i> un 9080* <i>Staignāju meži</i>.</p>																								
Annex I_area_USE	<p>6,70</p> <p>Spīdīgā āķīte AAA “Augšzeme” teritorijā sastopama vairākos poligonos, kuru kopējā platība ir 6,70 ha. Sugas dzīvotnes laukumu platība noteikta LatViaNature projekta izstrādātajā Augu monitoringa rīkā (1. pielikuma 1.-4. attēls), pamatojoties uz līdzšinējiem U. Suško sugas pētījumiem šajā teritorijā.</p>																								
Other_area_USE	Na																								
OK_DEN	<p>Spīdīgās āķītes populācijas segumi (seguma mērvienība – m²/ha) Natura 2000 teritorijās redzami zemāk esošajā tabulā. Ar zaļo krāsu tabulā attēlots eksperta noteiktais optimālais segums, bet ar oranžo krāsu attēlota konkrētā Natura 2000 teritorija.</p> <table><tr><th>N2000 teritorija</th><th>CV_DEN, m²/ha</th><th>Segums</th></tr><tr><td>Augšdaugava</td><td>105.14</td><td>Augsts</td></tr><tr><td>Motrines ezers</td><td>43.42</td><td>Augsts</td></tr><tr><td>Zušu-Staiņu sēravoti</td><td>25.00</td><td>Augsts</td></tr><tr><td>Krustkalnu dabas rezervāts</td><td>18.52</td><td>Augsts</td></tr><tr><td>Kaučers</td><td>11.32</td><td>Augsts</td></tr><tr><td>Elles purvs</td><td>10.29</td><td>Augsts</td></tr><tr><td>Slīteres nacionālais parks</td><td>5.20</td><td>Optimāls</td></tr></table>	N2000 teritorija	CV_DEN, m ² /ha	Segums	Augšdaugava	105.14	Augsts	Motrines ezers	43.42	Augsts	Zušu-Staiņu sēravoti	25.00	Augsts	Krustkalnu dabas rezervāts	18.52	Augsts	Kaučers	11.32	Augsts	Elles purvs	10.29	Augsts	Slīteres nacionālais parks	5.20	Optimāls
N2000 teritorija	CV_DEN, m ² /ha	Segums																							
Augšdaugava	105.14	Augsts																							
Motrines ezers	43.42	Augsts																							
Zušu-Staiņu sēravoti	25.00	Augsts																							
Krustkalnu dabas rezervāts	18.52	Augsts																							
Kaučers	11.32	Augsts																							
Elles purvs	10.29	Augsts																							
Slīteres nacionālais parks	5.20	Optimāls																							

Lauks	Paskaidrojums		
	Augšzeme	5.05	Optimāls
	Bednes purvs	4.25	Optimāls
	Gaujas nacionālais parks	3.40	Optimāls
	Taurīšu ezers	2.62	Optimāls
	Draugolis	2.55	Optimāls
	Laukezers	1.69	Zems
	Vesetas palienes purvs	1.18	Zems
	Rāznas nacionālais parks	1.00	Zems
	Mežole	0.99	Zems
	Lapiņu ezers	0.74	Zems
	Aizdumbles purvs	0.70	Zems
	Ventas ieleja	0.62	Zems
	Ances purvi un meži	0.24	Zems
	Silene	0.10	Zems
	Pelcīšu purvs	0.07	Zems
	Viskūžu sala	0.07	Zems
	Sedas purvs	0.06	Zems
	Gulbinkas purvs	0.03	Zems
OPT_DEN	Optimālais segums izvēlēts, balstoties uz eksperta viedokli, salīdzinot sugas segumus visās Natura 2000 teritorijās, kur suga sastopama. Par optimālo segumu izraudzīts DL “Draugolis” segums – 2,55 (zemākais no optimālajiem segumiem). AAA “Augšzeme” spīdīgās āķītes segums uzskatāms par optimālu.		
OK_NEW	Nē. Nav nepieciešams veidot jaunas dzīvotnes, bet labā stāvoklī saglabāt jau esošās sugas dzīvotnes.		
AREA_NEW	0		
OK_INT	Nē. Jautājumu par indivīdu translokāciju izskata tikai gadījumos, kad Biotopu direktīvas 17. panta ziņojumā sugas aizsardzības stāvoklis novērtēts kā U2.		
IND_INT	0		
Papildus nosacījumi	Sugu Mazajā Skujines ezerā apdraud bebru darbība un tās rezultātā paaugstinātais ezera un purva ūdens līmenis, kā rezultātā purvā notiek izteikta niedru ekspansija. Lai uzlabotu sugas dzīvotnes stāvokli šajā atradnē, nepieciešams būtiski ierobežot vai iespēju robežās izbeigt bebru darbību ezerā, veicot to mēdīšanu. Citās atradnēs apsaimniekošanas pasākumi šobrīd nav nepieciešami (Latvijas Dabas., 2021).		
Cits lauks			

Izmantotā literatūra

Bambe, B., Baroniņa, V., Suško, U. 2022. Spīdīgās āķītes *Hamatocaulis vernicosus* (Mitt.) Hedenās izplatība un populāciju dinamika Latvijas Natura 2000 teritorijās. Latvijas Veģetācija 32: 49-63

Baroniņa, 2014. Dabas aizsardzības pārvalde, 2017 un 2022. Augu monitoringa metodika Natura 2000 teritorijās un ārpus tām. 20 lpp. Pieejams: <https://www.daba.gov.lv/lv/media/13936/download>

Dabas aizsardzības pārvaldes Augu monitoringa rīks.

Dabas aizsardzības pārvaldes Dabas datu pārvaldības sistēma “Ozols”.

Latvijas Dabas fonds. 2021. Vaskulāro augu un sūnu sugu monitorings un inventarizācija Natura 2000 teritorijās un ārpus tām 2021. gadā. Rīga, 249 lpp.

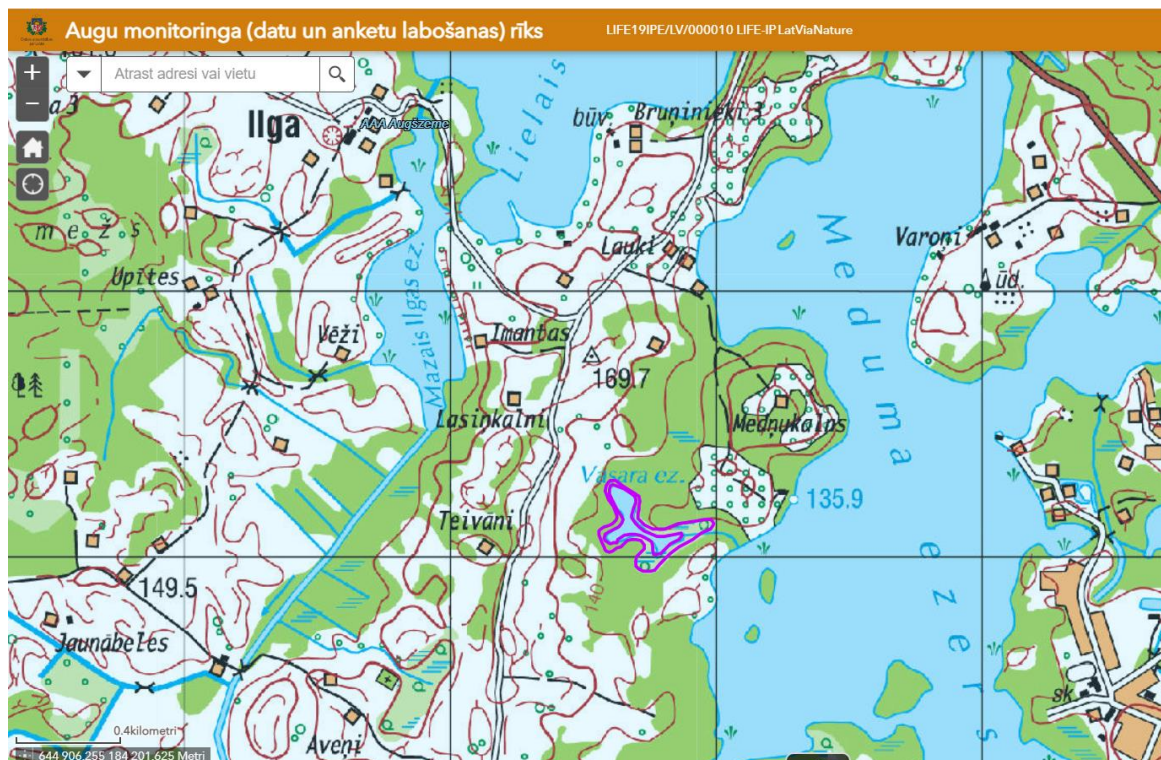
Natura 2000 SDF – Augšzeme. Skatīts 12.10.2022. Pieejams:
<https://natura2000.eea.europa.eu/Natura2000/SDF.aspx?site=LV0600300>

SIA “Estonian, Latvian & Lithuanian Environment”. 2016. Aizsargājamo ainavu apvidus “Augšzeme” dabas aizsardzības plāns 2016. – 2028. gadam. Rīga, 226 lpp.

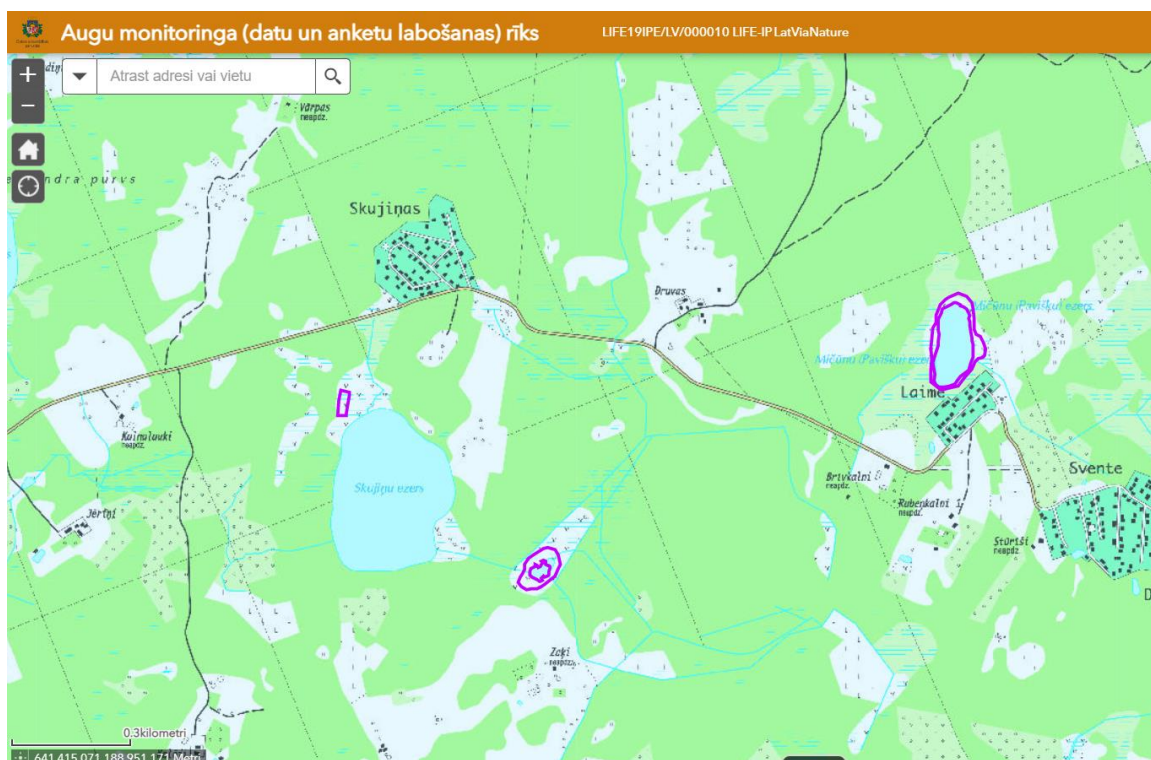
1.pielikums

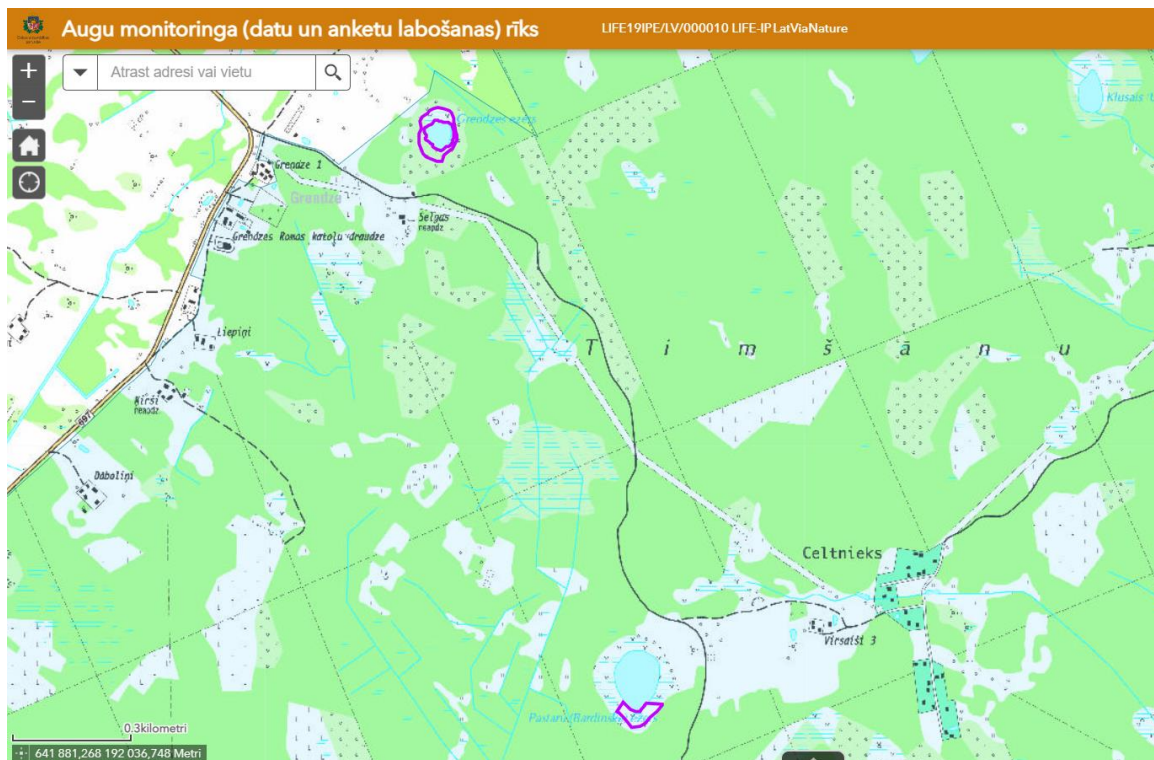
1.attēls. Ekrānšāviņš no LatViaNature projektā izstrādātā Augu monitoringa rīka. Ar violeto kontūru kartē attēloti spīdīgās āķītes dzīvotnes laukumi AAA “Augšzeme” pie Matīšu ezera un Ružu ezera. Ekrānšāviņš uzņemts 29.11.2022.

2.attēls. Ekrānšāviņš no LatViaNature projektā izstrādātā Augu monitoringa rīka. Ar violeto kontūru kartē attēlots spīdīgās āķītes dzīvotnes laukums AAA “Augšzeme” pie Vasara ezera. Ekrānšāviņš uzņemts 29.11.2022.

3.attēls. Ekrānšāviņš no LatViaNature projektā izstrādātā Augu monitoringa rīka. Ar violeto kontūru kartē attēloti spīdīgās āķītes dzīvotnes laukumi AAA “Augšzeme” pie Mičūnu ezera, Skujīņu ezera un Mazā Skujīņu ezera. Ekrānšāviņš uzņemts 29.11.2022.

4.attēls. Ekrānšāviņš no LatViaNature projektā izstrādātā Augu monitoringa rīka. Ar violeto kontūru kartē attēloti spīdīgās āķītes dzīvotnes laukumi AAA “Augšzeme” pie Bardinska ezera un Gatenes ezera. Ekrānšāviņš uzņemts 29.11.2022.